

ΙΟΝΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΣΧΟΛΗ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ, ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΡΜΗΝΕΙΑΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΜΕ ΤΙΤΛΟ:

**«Μετάφραση αποσπάσματος του Συντάγματος της Ελβετικής
Συννομοσπονδίας του 1999» (FR-EL)**

ΕΚΠΟΝΗΘΗΚΕ ΑΠΟ ΤΗΝ Daria Ignatova

ΜΕ ΑΡΙΘΜΟ ΜΗΤΡΩΟΥ: Ξ2019124

ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ: Μιχάλης Πολίτης, Καθηγητής

Φωτεινή Καρλάφτη-Μουρατίδη, μέλος ΕΕΔΙΠ

ΚΕΡΚΥΡΑ 2024

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Η παρούσα πτυχιακή εργασία εκπονήθηκε στο Ιόνιο Πανεπιστήμιο, στο Τμήμα Ξένων Γλωσσών, Μετάφρασης και Διερμηνείας. Πηγή έμπνευσης για το θέμα της πτυχιακής εργασίας αλλά και το μεγαλύτερο μου στήριγμα αποτέλεσε ο Καθηγητής Μιχάλης Πολίτης στον οποίο απευθύνω τις θερμές ευχαριστίες μου για την εμπιστοσύνη που μου έδειξε παρά το γεγονός ότι το κείμενο προς μετάφραση είχε πολλές προκλήσεις. Πέρα από πολύτιμη καθοδήγηση στην εκπόνηση της εργασίας και παροχή χρήσιμων συμβουλών του, εκτιμώ ιδιαίτερα την συμβολή του στην καλλιέργεια των σωστών αξιών ενός επαγγελματία και πολίτη σε αυτήν την μεταβατική εποχή που βρισκόμαστε. Σε όλα τα χρόνια της ακαδημαϊκής ζωής ενέμπνεε δύναμη και αυτοπεποίθηση στους φοιτητές του. Ευχαριστώ, επίσης, τον κύριο Πολίτη για τις πολύτιμες γνώσεις που μου μετέδωσε στο πλαίσιο των μαθημάτων «Εισαγωγή στην Πολιτική επιστήμη» και «Διαχείριση μεταφραστικού έργου», είμαι βέβαιη ότι οι γνώσεις αυτές θα είναι πάντα χρήσιμες ακόμα και στην καθημερινή ζωή.

Επίσης, απευθύνω θερμές ευχαριστίες σε όλους τους διδάσκοντες του Τμήματος για την ανεκτίμητη προσφορά τους. Εκτιμώ ιδιαίτερα την συστηματική προσπάθειά τους να ενθαρρύνουν την κριτική και ανεξάρτητη σκέψη, τη συλλογή δεδομένων με σκοπό να οδηγηθούμε σε τεκμηριωμένα συμπεράσματα. Θεωρώ ότι αυτή η ικανότητα είναι εξαιρετικά σημαντική σε έναν κόσμο που πλημμυρίζει από πληθώρα πληροφοριών. Ευχαριστώ, επίσης, τους καθηγητές για την έμφαση που έδιναν στη μελέτη ξένων πολιτισμών. Ήταν το πιο ενδιαφέρον κομμάτι των σπουδών το οποίο διεύρυνε σε μεγάλο βαθμό τους ορίζοντες του μυαλού μου, και είμαι σίγουρη πως η αγάπη μου για τις ξένες γλώσσες και η περιέργεια για ξένους πολιτισμούς θα παραμείνει για πάντα.

Τέλος, ευχαριστώ τους γονείς μου για την υποστήριξη καθ' όλη τη διάρκεια των πολυετών μου σπουδών. Πάντα ήταν στον πλευρό μου και πάντα φρόντιζαν να είμαι δυνατός, αποφασιστικός και υπεύθυνος άνθρωπος.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ:

Περίληψη.....	5
Abstract.....	6
Μεταφρασμένο κείμενο.....	7
Πρωτότυπο κείμενο.....	22
Σχολιασμός.....	36
Βιβλιογραφικές αναφορές.....	44
Διαδικτυακές πηγές.....	44

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στο πλαίσιο του προγράμματος σπουδών του ΓΞΓΜΔ, κλήθηκα να εκπονήσω πτυχιακή εργασία. Σκοπός της είναι η απόδειξη των μεταφραστικών δεξιοτήτων καθώς και των βασικών δεξιοτήτων έρευνας. Αναμένεται ότι στο τέλος των σπουδών οι φοιτητές του Τμήματος θα έχουν αναπτύξει απαραίτητες μεταφραστικές δεξιότητες οι οποίες περιλαμβάνουν την ορθή κατανόηση πρωτότυπου κειμένου, την ακριβή απόδοσή του στη γλώσσα-στόχο, την αποτελεσματική αντιμετώπιση δυσκολιών και την επίτευξη ισοδυναμίας, τη χρήση ειδικών λεξικών και άλλων διαδικτυακών πηγών για τη διεξαγωγή έρευνας ορολογίας. Όταν ένας μεταφραστής καλείται να εκπονήσει τη μετάφραση ενός κειμένου είτε τεχνικής είτε νομικής φύσης που, κατά κανόνα, περιλαμβάνει πληθώρα ειδικών όρων, τότε η διεξαγωγή έρευνας ορολογίας γίνεται αναπόσπαστο μέρος του μεταφραστικού έργου, διότι θεωρείται δεδομένο ότι ο μεταφραστής πρέπει να είναι σε θέση να κατανοεί και να διαχειρίζεται την ορολογία στο ίδιο βαθμό όσο οι ειδικοί του γνωστικού αντικειμένου. Για την εκπόνηση πτυχιακής εργασίας αποφάσισα να μεταφράσω ένα νομικό κείμενο. Η εργασία μου αποτελείται από τη μετάφραση ενός αποσπάσματος από το Σύνταγμα της Ελβετίας από τα Γαλλικά προς τα Ελληνικά και το σχολιασμό που περιλαμβάνει βασικά στοιχεία που αφορούν το ελβετικό κράτος και το Ομοσπονδιακό Σύνταγμα, ανασκόπηση θεωριών και βασικών αρχών της μεταφρασεολογίας, ανάλυση μεταφρασεολογικών ζητημάτων και τρόπους αντιμετώπισης των μεταφραστικών προβλημάτων και δυσκολιών.

ABSTRACT

Within the framework of a study program of DFLTI, I'm obliged to develop a thesis. The purpose of the thesis is to showcase my translation skills as well as basic research skills. It is expected that by the end of the study program, the students of the Department develop necessary translation skills which include the correct understanding of the original text, its accurate conversion into the target language, effective handling of translational difficulties and achievement of equivalence, the use of special dictionaries and other online resources to conduct terminology research. When a translator has to make a translation of a technical or a legal text that typically includes lots of specialized terms, then the conduct of terminology research becomes an integral part of the translation task, because it goes without saying that a translator must be able to understand and use the terminology to the same extent as experts in a relevant field. In order to prepare my thesis, I decided to translate a legal text. My thesis consists of a translation of an extract from the Swiss Constitution from French into Greek and a commentary which includes some information about the state of Switzerland and the Federal Constitution, a review of some theories and basic principles of translation studies, the analysis of translational difficulties and ways of managing translational problem and difficulties.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Ελβετία

Ομοσπονδιακό Σύνταγμα της Ελβετικής Συνομοσπονδίας

18 Απριλίου του 1999 (με την Ομοσπονδιακή λαϊκή πρωτοβουλία «Εναντίον της καταχρηστικής αμοιβής» που ψηφίστηκε την 3 Μαρτίου του 2013 (RO 2013 1303)

Προοίμιο

Στο όνομα του Θεού του Παντοδύναμου!

Ο λαός και τα ελβετικά καντόνια,

Συνειδητοποιώντας την ευθύνη απέναντι στη Δημιουργία,

Αποφασισμένοι να ανανεώσουν την ένωσή τους για την ενίσχυση της ελευθερίας, της δημοκρατίας, της ανεξαρτησίας και της ειρήνης σε ένα πνεύμα της αλληλεγγύης και του ανοίγματος προς τον κόσμο,

Προσδιορίζοντας τη συμβίωση με διαφορετικότητα με σεβασμό στον άλλον και την αρχή της δικαιοσύνης,

Αναγνωρίζοντας τα κοινά κεκτημένα και το χρέος τους να αναλάβουν την ευθύνη τους απέναντι στις επόμενες γενεές,

Γνωρίζοντας ότι ελεύθερος είναι μόνο αυτός που χρησιμοποιεί την ελευθερία του και ότι η δύναμη της κοινότητας καθορίζεται από την ευημερία του πιο αδύναμου μέλους της,

Υιοθετούν το παρόν Σύνταγμα:

Τίτλος 1 Γενικές διατάξεις

Άρθρο 1. Ελβετική Συνομοσπονδία

Ο ελβετικός λαός και τα καντόνια της Ζυρίχης, της Βέρνης, της Λουκέρνης, του Ούρι, του Σβυτς, του Όμπβαλντεν, του Γκλάρους, του Τσουγκ, του Φριμπούρ, του Σόλοτουρν, το Καντόνι Βασιλείας – πόλη και το Καντόνι Βασιλείας – επαρχίας, του Σαφχάουζεν, του

Άπεντσελ Άουσερρόντεν και του Άπεντσελ Ίνερροντεν, του Σανκτ-Γκάλεν, του Γκριτζόνι, του Άαργκαου, του Τούργκαου, του Τιτσίνο, του Βω, του Βαλαί, του Νεσατέλ, της Γενεύης και του Ιούρα απαρτίζουν την Ελβετική Συνομοσπονδία.

Άρθρο 2 Στόχος

1 Η Ελβετική Συνομοσπονδία προστατεύει την ελευθερία και τα δικαιώματα του λαού και εγγυάται την ανεξαρτησία και την ασφάλεια της χώρας.

2 Η Ελβετική Συνομοσπονδία προωθεί την κοινή ευημερία, την αειφόρο ανάπτυξη, την εσωτερική συνοχή και τη πολιτισμική διαφορετικότητα της χώρας.

3 Η Ελβετική Συνομοσπονδία μεριμνά για την εξασφάλιση στο μέγιστο δυνατό βαθμό της ισότητας ευκαιριών.

4 Η Ελβετική Συνομοσπονδία δεσμεύεται για τη βιώσιμη διατήρηση των φυσικών πόρων και για μια δίκαιη και ειρηνική διεθνή τάξη.

Άρθρο 3 Καντόνια

Τα καντόνια είναι κυρίαρχα στον βαθμό που η κυριαρχία τους δεν περιορίζεται από το Ομοσπονδιακό Σύνταγμα και ασκούν όλα τα δικαιώματα που δεν μεταβιβάζονται στη Συνομοσπονδία.

Άρθρο 4 Εθνικές γλώσσες

Η εθνικές γλώσσες είναι τα Γερμανικά, τα Γαλλικά, τα Ιταλικά και τα Ραιτορωμανικά.

Άρθρο 5 Αρχές περί δραστηριοτήτων του κράτους που διέπονται από το Δίκαιο

1 Το Δίκαιο είναι η βάση και το όριο των δραστηριοτήτων του κράτους.

2 Οι δραστηριότητες του κράτους πρέπει να ανταποκρίνονται σε δημόσιο συμφέρον και να είναι ανάλογες προς τον επιδιωκόμενο στόχο.

3 Τα όργανα του κράτους και οι ιδιώτες πρέπει να ενεργούν κατά τρόπο σύμφωνο με την αρχή της καλής πίστης.

4 Η Συνομοσπονδία και τα καντόνια συμμορφώνονται με το διεθνές δίκαιο.

Άρθρο 5^α Επικουρικότητα

Ο προσδιορισμός και η εκπλήρωση των κρατικών καθηκόντων βασίζονται στην αρχή της επικουρικότητας.

Άρθρο 6 Ατομική και κοινωνική ευθύνη

Κάθε πρόσωπο είναι υπεύθυνο για τον εαυτό του και συμβάλλει, στα όρια του δυνατού, στην εκπλήρωση των στόχων του κράτους και της κοινωνίας.

Τίτλος 2 Θεμελιώδη δικαιώματα, υπηκοότητα και κοινωνικοί στόχοι

Κεφάλαιο 1 Θεμελιώδη δικαιώματα

Άρθρο 7 Ανθρώπινη αξιοπρέπεια

Η ανθρώπινη αξιοπρέπεια πρέπει να είναι σεβαστή και να προστατεύεται.

Άρθρο 8 Ισότητα

1 Όλοι οι άνθρωποι είναι ίσοι ενώπιον του νόμου.

2 Κανείς δεν πρέπει να υφίσταται διακρίσεις, ιδίως λόγω της καταγωγής, της φυλής, του φύλου, της ηλικίας, της γλώσσας, της κοινωνικής κατάστασης, του τρόπου ζωής, των θρησκευτικών, φιλοσοφικών ή πολιτικών πεποιθήσεων, καθώς και λόγω σωματικής, νοητικής ή ψυχικής αναπηρίας.

3 Άνδρες και γυναίκες έχουν ίσα δικαιώματα. Ο νόμος προβλέπει την ισότητα νομικά και πραγματικά, ιδίως στους τομείς της οικογένειας, της εκπαίδευσης και της εργασίας. Οι άνδρες και οι γυναίκες έχουν το δικαίωμα ίσης αμοιβής για εργασία ίσης αξίας.

4 Ο νόμος προβλέπει μέτρα για την εξάλειψη των ανισοτήτων που αντιμετωπίζουν άτομα με αναπηρία.

Άρθρο 9 Προστασία από την αυθαιρεσία και προστασία της καλής πίστης

Κάθε πρόσωπο έχει το δικαίωμα στη μεταχείρισή του από τα κρατικά όργανα χωρίς αυθαιρεσία και σύμφωνα με την αρχή της καλής πίστης.

Άρθρο 10 Δικαίωμα στη ζωή και την ατομική ελευθερία

- 1 Κάθε άνθρωπος έχει το δικαίωμα στη ζωή. Η θανατική ποινή απαγορεύεται.
- 2 Κάθε άνθρωπος έχει το δικαίωμα στην ατομική ελευθερία, ιδίως στη σωματική και ψυχική ακεραιότητα και την ελεύθερη κυκλοφορία.
- 3 Τα βασανιστήρια και οποιαδήποτε άλλη φρικαλέα, απάνθρωπη ή υποτιμητική μεταχείριση ή ποινή απαγορεύονται.

Άρθρο 11 Προστασία παιδιών και νέων

- 1 Τα παιδιά και οι νέοι έχουν το δικαίωμα στην ιδιαίτερη προστασία της ακεραιότητάς τους και την ενθάρρυνση της ανάπτυξής τους.
- 2 Ασκούν οι ίδιοι τα δικαιώματά τους στον βαθμό που έχουν ικανότητα ευθυκρισίας.

Άρθρο 12 Δικαίωμα να λαμβάνουν βοήθεια σε καταστάσεις κινδύνου

Οποιοσδήποτε βρίσκεται σε κατάσταση κινδύνου και δεν είναι σε θέση να καλύψει τις ανάγκες του έχει το δικαίωμα βοήθειας και στήριξης και να λάβει τα απαραίτητα μέσα για μια διαβίωση που να ανταποκρίνεται στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια.

Άρθρο 13 Προστασία της ιδιωτικής ζωής

- 1 Κάθε πρόσωπο έχει το δικαίωμα στο σεβασμό της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής του, της κατοικίας του, της αλληλογραφίας του μέσω ταχυδρομίου και τηλεπικοινωνίας.
- 2 Κάθε πρόσωπο έχει το δικαίωμα να προστατεύεται από την καταχρηστική χρήση των δεδομένων που το αφορούν.

Άρθρο 14 Δικαίωμα συνάψεως γάμου και δικαίωμα στον οικογενειακό βίο

Το δικαίωμα συνάψεως γάμου και το δικαίωμα στον οικογενειακό βίο είναι εγγυημένα.

Άρθρο 15 Ελευθερία της συνείδησης και της πίστης

- 1 Η ελευθερία της συνείδησης και της πίστης διασφαλίζεται.
- 2 Κάθε πρόσωπο έχει το δικαίωμα ελεύθερης επιλογής θρησκείας καθώς και να διαμορφώνει φιλοσοφικές πεποιθήσεις και να τις διδάσκει κατ' ιδίαν ή σε κοινότητες.
- 3 Κάθε πρόσωπο έχει το δικαίωμα προσχώρησης σε μια θρησκευτική κοινότητα ή να ανήκει εκεί και να ακολουθούν θρησκευτική εκπαίδευση.
- 4 Κανένας δεν μπορεί να αναγκαστεί να προσχωρήσει σε μια θρησκευτική κοινότητα ή να ανήκει εκεί, να εκτελεί θρησκευτικές πράξεις ή να ακολουθεί θρησκευτική εκπαίδευση.

Άρθρο 16 Ελευθερία έκφρασης και πληροφόρησης

- 1 Η ελευθερία έκφρασης και η ελευθερία πληροφόρησης είναι κατοχυρωμένες.
- 2 Κάθε πρόσωπο έχει το δικαίωμα να διαμορφώνει, να εκφράζει και να διαδίδει ελεύθερα τη γνώμη του.
- 3 Κάθε πρόσωπο έχει το δικαίωμα να πληροφορείται ελεύθερα, να έχει πρόσβαση σε γενικώς προσιτές πηγές και να τις διαδίδει.

Άρθρο 17 Ελευθερία των μέσων ενημέρωσης

- 1 Η ελευθερία του Τύπου, του ραδιοφώνου και της τηλεόρασης, καθώς και άλλων μορφών της μετάδοσης παραγωγών και πληροφοριών που σχετίζονται με δημόσιες τηλεπικοινωνίες είναι κατοχυρωμένη.
- 2 Η λογοκρισία απαγορεύεται.
- 3 Το απόρρητο των δημοσιογραφικών πηγών είναι κατοχυρωμένο.

Άρθρο 18 Ελευθερία επιλογής γλώσσας

Η ελευθερία επιλογής γλώσσας είναι κατοχυρωμένη.

Άρθρο 19 Δικαίωμα στη βασική εκπαίδευση

Το δικαίωμα σε επαρκή και δωρεάν βασική εκπαίδευση είναι κατοχυρωμένο.

Άρθρο 20 Ακαδημαϊκή ελευθερία

Η ελευθερία της εκπαίδευσης και της επιστημονικής έρευνας είναι κατοχυρωμένη.

Άρθρο 21 Ελευθερία της τέχνης

Η ελευθερία της τέχνης είναι κατοχυρωμένη.

Άρθρο 22 Ελευθερία του συνέρχεσθαι

1 Η ελευθερία του συνέρχεσθαι είναι κατοχυρωμένη.

2 Κάθε πρόσωπο έχει το δικαίωμα να διοργανώνει συναντήσεις, να συμμετέχει σε αυτές και να μην συμμετέχει.

Άρθρο 23 Ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι

1 Η ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι είναι κατοχυρωμένη.

2 Κάθε πρόσωπο έχει το δικαίωμα να δημιουργεί ενώσεις, να προσχωρεί ή να ανήκει εκεί και να συμμετέχει σε δραστηριότητες ένωσης.

3 Κανένας δεν μπορεί να αναγκαστεί να προσχωρήσει ή να ανήκει σε μια ένωση.

Άρθρο 24 Ελευθερία εγκαταστάσεως

1 Οι Ελβετοί και οι Ελβετίδες έχουν το δικαίωμα εγκαταστάσεως σε οποιοδήποτε σημείο της χώρας.

2 Έχουν το δικαίωμα να εγκαταλείψουν την Ελβετία ή να εισέλθουν.

Άρθρο 25 Προστασία από την απέλαση, την έκδοση και την επαναπροώθηση

1 Οι Ελβετοί και οι Ελβετίδες δεν μπορούν να απελαθούν από τη χώρα, δεν μπορούν να παραδοθούν σε ξένες αρχές παρά μόνο εάν συναινούν.

2 Οι πρόσφυγες δεν μπορούν να επαναπροωθηθούν στην επικράτεια ενός κράτους όπου διώκονται ούτε να παραδοθούν στις αρχές τέτοιου κράτους.

3 Κανένας δεν μπορεί να επαναπροωθηθεί στην επικράτεια ενός κράτους όπου διατρέχει τον κίνδυνο να υποβληθεί σε βασανιστήρια ή οποιαδήποτε άλλη σκληρή και απάνθρωπη μεταχείριση ή ποινή.

Άρθρο 26 Διασφάλιση της ιδιοκτησίας

1 Διασφαλίζεται η ιδιοκτησία.

2 Πλήρης αποζημίωση οφείλεται σε περίπτωση της απαλλοτρίωσης ή περιορισμού της ιδιοκτησίας που ισοδυναμεί με απαλλοτρίωση.

Άρθρο 27 Οικονομική ελευθερία

1 Διασφαλίζεται η οικονομική ελευθερία.

2 Η οικονομική ελευθερία συμπεριλαμβάνει, ιδίως την ελεύθερη επιλογή επαγγέλματος, την ελεύθερη πρόσβαση σε ιδιωτική, κερδοσκοπική οικονομική δραστηριότητα και την ελεύθερη άσκησή της.

Άρθρο 28 Συνδικαλιστική ελευθερία

1 Οι εργαζόμενοι, οι εργοδότες και οι οργανώσεις τους έχουν το δικαίωμα να οργανώνονται σε συνδικάτο για να υπερασπίζονται τα συμφέροντά τους, να δημιουργούν ενώσεις και να είναι μέλη αυτών ή όχι.

2 Οι διαφορές, στο μέτρο του δυνατού, επιλύονται μέσω διαπραγματεύσεων ή διαμεσολάβησης.

3 Οι απεργίες και οι ανταπεργίες είναι νόμιμες όταν σχετίζονται με εργασιακές σχέσεις και συμμορφώνονται με τις υποχρεώσεις διατήρησης της εργασιακής ειρήνης ή της προσφυγής σε συνδιαλλαγή.

4 Ο νόμος μπορεί να απαγορεύσει τη χρήση απεργιών σε ορισμένες κατηγορίες ανθρώπων.

Άρθρο 29 Γενικές διαδικαστικές εγγυήσεις

1 Κάθε πρόσωπο έχει το δικαίωμα, σε μια δικαστική ή διοικητική διαδικασία, να αντιμετωπίζεται δίκαια και η υπόθεσή του να εκδικάζεται εντός ευλόγου χρονικού διαστήματος.

2 Οι διάδικοι έχουν το δικαίωμα ακροάσεως.

3 Κάθε πρόσωπο που δεν διαθέτει επαρκείς πόρους έχει το δικαίωμα, παρά μόνο αν φαίνεται ότι η υπόθεσή του δεν έχει καμία πιθανότητα επιτυχίας, σε δωρεάν νομική συνδρομή. Επιπλέον, έχει το δικαίωμα σε δωρεάν συνδρομή ενός συνηγόρου, στον βαθμό που το απαιτεί η προστασία των δικαιωμάτων του.

Άρθρο 29^α Εγγύηση προσβάσεως στη δικαιοσύνη

Κάθε πρόσωπο έχει το δικαίωμα να εκδικαστεί η υπόθεσή του από μια δικαστική αρχή. Η Συνομοσπονδία και τα καντόνια μπορούν, βάσει του νόμου, να αποκλείσουν την πρόσβαση στη δικαιοσύνη σε εξαιρετικές περιπτώσεις.

Άρθρο 30 Διαδικαστικές εγγυήσεις

1 Κάθε πρόσωπο η υπόθεση του οποίου πρέπει να εκδικαστεί σε μια δικαστική διαδικασία έχει το δικαίωμα να παραπεμφθεί η υπόθεσή του σε δικαστήριο που έχει συσταθεί με βάση τον νόμο, το οποίο είναι αρμόδιο, ανεξάρτητο και αμερόληπτο. Τα έκτακτα δικαστήρια απαγορεύονται.

2 Το πρόσωπο κατά του οποίου ασκείται αστική αγωγή έχει το δικαίωμα να παραπεμφθεί η υπόθεσή του σε δικαστήριο του τόπου κατοικίας του. Ο νόμος μπορεί να προβλέπει άλλο δικαστήριο.

3 Η ακρόαση και η έκδοση της απόφασης γίνονται δημοσίως. Ο νόμος μπορεί να προβλέπει εξαιρέσεις.

Άρθρο 31 Στέρηση της ελευθερίας

1 Κανένας δεν μπορεί να στερηθεί την ελευθερία του εκτός των περιπτώσεων που προβλέπονται από το νόμο και σύμφωνα με τις διαδικασίες που καθορίζονται από αυτόν.

2 Κάθε πρόσωπο που στερείται της ελευθερίας του έχει το δικαίωμα να ενημερωθεί αμέσως, σε γλώσσα που κατανοεί, για τους λόγους αυτής της στέρησης και για τα δικαιώματά του. Πρέπει να είναι σε θέση να διεκδικήσει τα δικαιώματά του. Επίσης, έχει το δικαίωμα να ενημερώσει τους οικείους του.

3 Κάθε πρόσωπο που τίθεται σε προληπτική κράτηση έχει το δικαίωμα να οδηγηθεί αμέσως ενώπιον δικαστή ο οποίος θα απαγγέλει τη συνέχιση της κρατήσεώς του ή την αποφυλάκισή του. Έχει το δικαίωμα να δικαστεί μέσα σε εύλογο χρονικό διάστημα.

4 Κάθε πρόσωπο που στερείται της ελευθερίας του χωρίς δικαστική απόφαση έχει το δικαίωμα, ανά πάσα στιγμή, να προσφύγει σε δικαστήριο. Αυτό θα αποφανθεί το συντομότερο δυνατόν για τη νομιμότητα αυτής της στέρησης.

Άρθρο 32 Ποινική διαδικασία

1 Κάθε πρόσωπο τεκμαίρεται ότι είναι αθώο μέχρι να έχει καταδικαστεί με απόφαση που έχει τεθεί σε ισχύ.

2 Κάθε κατηγορούμενος έχει δικαίωμα, το συντομότερο δυνατό και με τρόπο λεπτομερή, για τις κατηγορίες εναντίον του. Πρέπει να είναι σε θέση να διεκδικήσει τα δικαιώματά της υπεράσπισης.

3 Κάθε κατηγορούμενος έχει το δικαίωμα να ζητήσει την αναθεώρηση της δικαστικής απόφασης από ένα ανώτερο δικαστήριο. Με την επιφύλαξη των περιπτώσεων όπου το Ομοσπονδιακό Δικαστήριο αποφαινεται τελεσίδικα.

Άρθρο 33 Δικαίωμα αναφοράς

1 Κάθε πρόσωπο έχει το δικαίωμα, χωρίς να υποστούν περιορισμούς, να υποβάλλουν αναφορά στις αρχές.

2 Οι αρχές πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις αναφορές.

Άρθρο 34 Πολιτικά δικαιώματα

1 Τα πολιτικά δικαιώματα είναι κατοχυρωμένα.

2 Η κατοχύρωση των πολιτικών δικαιωμάτων προστατεύει την ελεύθερη διαμόρφωση της γνώμης των πολιτών και την πιστή και σίγουρη έκφραση της βούλησής τους.

Άρθρο 35 Εφαρμογή των θεμελιωδών δικαιωμάτων

1 Τα θεμελιώδη δικαιώματα πρέπει να εφαρμόζονται σε όλη την έννομη τάξη.

2 Όποιος αναλαμβάνει ένα κρατικό καθήκον οφείλει να σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα και να συμβάλλει στην εφαρμογή τους.

3 Οι αρχές εξασφαλίζουν ότι τα θεμελιώδη δικαιώματα, στον βαθμό του εφικτού, εφαρμόζονται στις σχέσεις που συνδέουν τα άτομα μεταξύ τους.

Άρθρο 36 Περιορισμός θεμελιωδών δικαιωμάτων

1 Οποιοσδήποτε περιορισμός θεμελιώδους δικαιώματος πρέπει να έχει νομική βάση. Σοβαροί περιορισμοί πρέπει να προβλέπονται από τον νόμο. Εξαιρούνται περιπτώσεις σοβαρού, άμεσου και επικείμενου κινδύνου.

2 Οποιοσδήποτε περιορισμός θεμελιώδους δικαιώματος πρέπει να δικαιολογείται από δημόσιο συμφέρον ή από την προστασία θεμελιώδους δικαιώματος άλλων.

3 Οποιοσδήποτε περιορισμός θεμελιώδους δικαιώματος πρέπει να είναι ανάλογος προς τον επιδιωκόμενο στόχο.

4 Η ουσία των θεμελιωδών δικαιωμάτων είναι απαραβίαστη.

Κεφάλαιο 2. Υπηκοότητα, ιδιότητα του πολίτη σε επίπεδο καντονιού και δήμου, και πολιτικά δικαιώματα

Άρθρο 37 Υπηκοότητα και ιδιότητα του πολίτη σε επίπεδο καντονιού και δήμου

1 Ελβετός υπήκοος θεωρείται κάθε πρόσωπο που είναι πολίτης σε επίπεδο δήμου και καντονιού.

2 Ουδείς δύναται να ευνοείται είτε να αδικείται λόγω της ιδιότητας του πολίτη σε επίπεδο καντονιού και δήμου. Επιτρέπεται παρέκκλιση από αυτή την αρχή για τη ρύθμιση των πολιτικών δικαιωμάτων της μπουρζουαζίας (ένωσης ατόμων που ανήκουν στην ανώτερη κοινωνική τάξη με πολιτική ισχύ και ορισμένες αρμοδιότητες) και των συντεχνιών (ενώσεις επαγγελματιών) καθώς και τη συμμετοχή στην περιουσία των τελευταίων εάν η καντονική νομοθεσία δεν προβλέπει διαφορετικά.

Άρθρο 38 Απόκτηση και απώλεια της υπηκοότητας και της ιδιότητας του πολίτη σε επίπεδο καντονιού και δήμου καντονιού

1 Η Συνομοσπονδία ρυθμίζει την απόκτηση και την απώλεια της υπηκοότητας και της ιδιότητας του πολίτη σε επίπεδο καντονιού και δήμου λόγω καταγωγής, γάμου ή υιοθεσίας. Η Συνομοσπονδία ρυθμίζει, επίσης, και την απώλεια της ελβετικής υπηκοότητας για άλλους λόγους καθώς και την ανάκτηση της τελευταίας.

2 Η Συνομοσπονδία θεσπίζει ελάχιστες διατάξεις για την πολιτογράφηση αλλοδαπών από τα καντόνια και χορηγεί την άδεια πολιτογράφησης.

3 Η Συνομοσπονδία διευκολύνει την πολιτογράφηση παιδιών χωρίς υπηκοότητα.

Άρθρο 39 Άσκηση των πολιτικών δικαιωμάτων

1 Η Συνομοσπονδία ρυθμίζει την άσκηση των πολιτικών δικαιωμάτων σε ομοσπονδιακό επίπεδο. Τα Καντόνια ρυθμίζουν τα δικαιώματα σε επίπεδο καντονιού και δήμου.

2 Τα πολιτικά δικαιώματα ασκούνται στον τόπο κατοικίας. Η Συνομοσπονδία και τα καντόνια μπορούν να προβλέπουν εξαιρέσεις.

3 Κανένας δεν μπορεί να ασκεί τα πολιτικά του δικαιώματα σε περισσότερο από ένα καντόνι.

4 Τα καντόνια μπορούν να προβλέπουν ότι τα πρόσωπα που έχουν εγκατασταθεί πρόσφατα μπορούν να έχουν το δικαίωμα ψήφου σε επίπεδο καντονιού και δήμου μόνο μετά από το διάστημα τριών μηνών το αργότερο.

Άρθρο 40 Οι Ελβετοί και οι Ελβετίδες του εξωτερικού

1 Η Συνομοσπονδία συμβάλλει στην ενίσχυση των δεσμών που ενώνουν τους Ελβετούς και τις Ελβετίδες του εξωτερικού με την Ελβετία. Μπορεί να υποστηρίζει τους οργανισμούς που επιδιώκουν αυτόν τον στόχο.

2 Η Συνομοσπονδία νομοθετεί τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των Ελβετών και των Ελβετίδων στο εξωτερικό, ιδίως στην άσκηση των πολιτικών δικαιωμάτων σε ομοσπονδιακό επίπεδο, την εκπλήρωση της στρατιωτικής θητείας και της εναλλακτικής θητείας, τη συνδρομή σε πρόσωπα που έχουν ανάγκη και την κοινωνική ασφάλιση.

Κεφάλαιο 3 Κοινωνικοί στόχοι

Άρθρο 41

1 Η Συνομοσπονδία και τα καντόνια δεσμεύονται, εκτός από την ατομική ευθύνη και την ιδιωτική πρωτοβουλία, να διασφαλίζουν ότι:

- A. Κάθε πρόσωπο επωφελείται από την κοινωνική ασφάλιση.
- B. Κάθε πρόσωπο επωφελείται από την απαραίτητη φροντίδα για την υγεία του
- Γ. Οικογένειες ως κοινότητες ενηλίκων και παιδιών προστατεύονται και ενθαρρύνονται
- Δ. Κάθε πρόσωπο που είναι ικανό να εργάζεται μπορεί να συντηρεί τον εαυτό του με εργασία την οποία εκτελεί υπό δίκαιες συνθήκες
- E. Κάθε πρόσωπο που αναζητά κατοικία μπορεί να βρει, για τον εαυτό του και την οικογένειά του, μια αξιοπρεπή κατοικία σε ανεκτές συνθήκες
- Z. Τα παιδιά και οι νέοι, καθώς και άτομα σε ηλικία εργασίας μπορούν να επωφεληθούν από τη βασική εκπαίδευση και τη συνεχή εκπαίδευση που ανταποκρίνεται στις ικανότητές τους
- H. Τα παιδιά και οι νέοι ενθαρρύνονται να γίνουν ανεξάρτητοι και κοινωνικά υπεύθυνοι και στηρίζονται στην κοινωνική, πολιτισμική και πολιτική ενσωμάτωσή τους.

2 Η Συνομοσπονδία και τα καντόνια δεσμεύονται να εξασφαλίζουν ότι κάθε πρόσωπο είναι ασφαλισμένο έναντι των οικονομικών συνεπειών της ηλικίας, της αναπηρίας, της ασθενείας, του ατυχήματος, της ανεργίας, της μητρότητας, της κατάστασης της ορφάνιας και της κατάστασης της χηρείας.

3 Δεσμεύονται για τους κοινωνικούς στόχους στο πλαίσιο των συνταγματικών τους αρμοδιοτήτων και των πόρων που διαθέτουν.

4 Κανένα υποκειμενικό δικαίωμα σε κρατικές παροχές δεν μπορεί να προκύψει άμεσα από κοινωνικούς στόχους.

Τίτλος 3 Συνομοσπονδία, καντόνια και δήμοι

Κεφάλαιο 1 Σχέση μεταξύ της Συνομοσπονδίας και των καντονίων

Ενότητα 1 Υποχρεώσεις της Συνομοσπονδίας και των καντονίων

Άρθρο 42 Υποχρεώσεις της Συνομοσπονδίας και των καντονίων

1 Η Συνομοσπονδία εκπληρώνει τις υποχρεώσεις που της ανατίθενται από το Σύνταγμα.

2...

Άρθρο 43 Υποχρεώσεις των καντονίων

Τα καντόνια καθορίζουν τις υποχρεώσεις που θα εκπληρώνουν στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους.

Άρθρο 43^α Αρχές που ισχύουν κατά την ανάθεση και την εκτέλεση των κρατικών υποχρεώσεων

1 Η Συνομοσπονδία αναλαμβάνει μόνο τις υποχρεώσεις που υπερβαίνουν τις δυνατότητες των καντονίων ή που απαιτούν μια ενιαία ρύθμιση από τη Συνομοσπονδία.

2 Οποιαδήποτε κοινότητα που επωφελείται από μια παροχή του κράτους επιβαρύνεται με το κόστος αυτής της παροχής.

3 Οποιαδήποτε κοινότητα που επιβαρύνεται με το κόστος μιας παροχής του κράτους αποφασίζει για αυτή την παροχή.

4 Οι βασικές παροχές πρέπει να είναι προσιτές σε όλους σε συγκρίσιμο βαθμό.

5 Οι υποχρεώσεις του κράτους πρέπει να εκπληρώνονται με τρόπο λογικό και επαρκή.

Ενότητα 2 Συνεργασία μεταξύ της Συνομοσπονδίας και των καντονίων

Άρθρο 44 Αρχές

- 1 Η συνομοσπονδία και τα καντόνια αλληλοβοηθούνται στην εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους και συνεργάζονται μεταξύ τους.
- 2 Οφείλουν να σέβονται και να βοηθάνε το ένα το άλλο. Παρέχουν αμοιβαία διοικητική και νομική συνδρομή.
- 3 Οι διαφορές μεταξύ των καντονίων ή μεταξύ των καντονίων και της Συνομοσπονδίας επιλύονται, στο μέτρο του δυνατού, με διαπραγματεύσεις ή με μεσολάβηση.

Άρθρο 45 Συμμετοχή στη διαδικασία λήψης αποφάσεων σε ομοσπονδιακό επίπεδο

- 1 Τα καντόνια συμμετέχουν, στις περιπτώσεις που προβλέπονται από το ομοσπονδιακό Σύνταγμα, στη διαδικασία λήψης αποφάσεων σε ομοσπονδιακό επίπεδο, ιδίως στην ανάπτυξη της νομοθεσίας.
- 2 Η Συνομοσπονδία ενημερώνει τα καντόνια για τα έργα της εγκαίρως και λεπτομερώς. Συμβουλευέται τα καντόνια όταν θίγονται τα συμφέροντά τους.

Άρθρο 46 Εφαρμογή του ομοσπονδιακού δικαίου

- 1 Τα καντόνια εφαρμόζουν το ομοσπονδιακό δίκαιο σύμφωνα με το Σύνταγμα και τον νόμο.
- 2 Η Συνομοσπονδία και τα καντόνια μπορούν να συμφωνήσουν για στόχους που επιτυγχάνουν τα καντόνια κατά την εφαρμογή του ομοσπονδιακού νόμου. Για τον σκοπό αυτό, καθιερώνουν προγράμματα οικονομικής υποστήριξης από τη Συνομοσπονδία.
- 3 Η Συνομοσπονδία αφήνει στα καντόνια όσο το δυνατόν μεγαλύτερο περιθώριο ελιγμών λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητές τους.

Άρθρο 47 Αυτονομία των καντονίων

- 1 Η Συνομοσπονδία σέβεται την αυτονομία των καντονίων.
- 2 Η Συνομοσπονδία αφήνει στα καντόνια επαρκείς ίδιες υποχρεώσεις τους και σέβεται την οργανωτική τους αυτονομία. Αφήνει στα καντόνια επαρκείς οικονομικούς πόρους και διασφαλίζει ότι διαθέτουν αρκετά οικονομικά μέσα για την εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους.

Άρθρο 48 Διακαντονικές συμβάσεις

1 Τα καντόνια μπορούν να συνάπτουν συμβάσεις μεταξύ τους και να συστήνουν κοινές οργανώσεις και θεσμούς. Επίσης, μπορούν να εκτελούν από κοινού τα καθήκοντα περιφερειακού ενδιαφέροντος.

2 Η Συνομοσπονδία μπορεί να συμμετέχει στα όρια των αρμοδιοτήτων της.

3 Οι διακαντονικές συμβάσεις δεν πρέπει να αντίκεινται ούτε στο δίκαιο και τα συμφέροντα της Συνομοσπονδίας, ούτε στο δίκαιο άλλων καντονίων. Πρέπει να γνωστοποιούνται στη Συνομοσπονδία.

4 Τα καντόνια μπορούν, μέσω συμφωνίας, να εξουσιοδοτούν ένα διακαντονικό όργανο να εφαρμόζει διατάξεις που περιέχουν κανόνες δικαίου για την εφαρμογή του, με προϋπόθεση ότι αυτή η συμφωνία:

A. υιοθετείται σύμφωνα με τη διαδικασία που

B. καθορίζει τις γενικές γραμμές αυτών των διατάξεων

5 Τα καντόνια σέβονται το διακαντονικό δίκαιο

Άρθρο 48^α Διακήρυξη της γενικής δεσμευτικής ισχύος και υποχρέωση τήρησης των συμβάσεων

1 Κατόπιν αιτήματος των ενδιαφερομένων καντονίων, η Συνομοσπονδία μπορεί να προσδώσει τη γενική δεσμευτική ισχύ στις διακαντονικές συμβάσεις ή να υποχρεώσει ορισμένα καντόνια να προχωρήσουν στις διακαντονικές συμβάσεις στους ακόλουθους τομείς:

A. Εκτέλεση ποινών και μέτρων

B Δημόσια εκπαίδευση για τους τομείς που αναφέρονται στο άρθρο 62, παρ. 4

Γ Καντονικά πανεπιστημιακά ιδρύματα

Δ Πολιτισμικά ιδρύματα υπερπεριφερειακής σημασίας

Ε Διαχείριση αποβλήτων

Ζ Διαχείριση υδατικών λυμάτων

Η Μεταφορές σε αστικές περιοχές

Θ Προηγμένη ιατρική και ειδικές κλινικές

Ι Ιδρύματα για την ενσωμάτωση και την υποστήριξη ατόμων με αναπηρία

2 Η διακήρυξη της γενικής δεσμευτικής ισχύος παίρνει τη μορφή ομοσπονδιακής υπουργικής απόφασης

3 Ο νόμος καθορίζει τις προϋποθέσεις που απαιτούνται για τη διακήρυξη της γενικής δεσμευτικής ισχύος και την υποχρέωση τήρησης των συμβάσεων και καθορίζει τη διαδικασία

Άρθρο 49 Υπεροχή και σεβασμός του ομοσπονδιακού δικαίου

1 Το ομοσπονδιακό δίκαιο υπερισχύει του καντονικού δικαίου που είναι αντίθετο με αυτό

2 Η Συνομοσπονδία διασφαλίζει ότι τα καντόνια σέβονται το ομοσπονδιακό δίκαιο

Τμήμα 3 Δήμοι

Άρθρο 50

1 Η αυτονομία των δήμων είναι κατοχυρωμένη μέσα στα όρια που ορίζει το καντονικό δίκαιο

2 Η Συνομοσπονδία λαμβάνει υπόψη τις πιθανές επιπτώσεις της δραστηριότητάς της για τους δήμους

3 Στο πλαίσιο αυτό, λαμβάνει υπόψη την ιδιαίτερη κατάσταση των πόλεων, των αστικών και ορεινών περιοχών.

Τμήμα 4 Ομοσπονδιακές εγγυήσεις

Άρθρο 51 Καντονικά συντάγματα

1 Κάθε καντόνι υιοθετεί δημοκρατικό σύνταγμα. Αυτό πρέπει να είναι αποδεκτό από τον λαό και να μπορεί να αναθεωρηθεί εάν ζητηθεί από την πλειοψηφία του εκλογικού σώματος.

2. Τα συντάγματα των καντονίων πρέπει να κατοχυρώνονται από τη Συνομοσπονδία. Αυτή η κατοχύρωση παρέχεται εάν τα συντάγματα δεν αντίκεινται προς το ομοσπονδιακό δίκαιο.

Άρθρο 52 Συνταγματική τάξη

1 Η Συνομοσπονδία προστατεύει τη συνταγματική τάξη των καντονίων.

2 Η Συνομοσπονδία παρεμβαίνει όταν η τάξη διαταράσσεται ή απειλείται ένα καντόνι και το καντόνι δεν είναι σε θέση να τη διατηρήσει, μόνο του ή με τη συνδρομή άλλων καντονίων.

Άρθρο 53 Ύπαρξη, καθεστώς και έδαφος των καντονίων

1 Η Συνομοσπονδία προστατεύει την ύπαρξη και το καθεστώς των καντονίων, καθώς και τα εδάφη τους.

2 Όποιαδήποτε τροποποίηση του αριθμού των καντονίων ή του καθεστώτος τους υπόκειται στην έγκριση του οικείου εκλογικού σώματος και των ενδιαφερομένων καντονίων, καθώς και στην ψήφο του λαού και των καντονίων.

3 Οποιαδήποτε τροποποίηση του εδάφους ενός καντονίου υπόκειται στην έγκριση του οικείου εκλογικού σώματος και των ενδιαφερομένων καντονίων. Στη συνέχεια υποβάλλεται για έγκριση στην Ομοσπονδιακή Συνέλευση με τη μορφή ομοσπονδιακού διατάγματος.

4 Η διόρθωση των καντονικών συνόρων πραγματοποιείται με συμφωνία μεταξύ των ενδιαφερομένων καντονίων.

ΠΡΩΤΟΤΥΠΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

SUISSE

Constitution fédérale de la Confédération suisse

du 18 avril 1999 (Etat le 3 mars 2013 - RO 2013 1303)

Préambule

Au nom de Dieu Tout-Puissant!

Le peuple et les cantons suisses,

Conscients de leur responsabilité envers la Création,

Résolus à renouveler leur alliance

pour renforcer la liberté, la démocratie, l'indépendance et la paix

dans un esprit de solidarité et d'ouverture au monde,

Déterminés à vivre ensemble leurs diversités

dans le respect de l'autre et l'équité,

Conscients des acquis communs et de leur devoir d'assumer leurs responsabilités envers les générations futures,

Sachant que seul est libre qui use de sa liberté et que la force de la communauté

se mesure au bien-être du plus faible de ses membres,

Arrêtent la Constitution que voici:

Titre 1 Dispositions générales

Art. 1 Confédération suisse

Le peuple suisse et les cantons de Zurich, de Berne, de Lucerne, d'Uri, de Schwyz, d'Obwald et de Nidwald, de Glaris, de Zoug, de Fribourg, de Soleure, de Bâle-Ville et de Bâle-Campagne, de Schaffhouse, d'Appenzell Rhodes-Extérieures et d'Appenzell Rhodes-Intérieures, de Saint-Gall, des Grisons, d'Argovie, de Thurgovie, du Tessin, de Vaud, du Valais, de Neuchâtel, de Genève et du Jura forment la Confédération suisse.

Art. 2 But

1 La Confédération suisse protège la liberté et les droits du peuple et elle assure l'indépendance et la sécurité du pays.

2 Elle favorise la prospérité commune, le développement durable, la cohésion interne et la diversité culturelle du pays.

3 Elle veille à garantir une égalité des chances aussi grande que possible.

4 Elle s'engage en faveur de la conservation durable des ressources naturelles et en faveur d'un ordre international juste et pacifique.

Art. 3 Cantons

Les cantons sont souverains en tant que leur souveraineté n'est pas limitée par la Constitution fédérale et exercent tous les droits qui ne sont pas délégués à la Confédération.

Art. 4 Langues nationales

Les langues nationales sont l'allemand, le français, l'italien et le romanche.

Art. 5 Principes de l'activité de l'Etat régi par le droit

1 Le droit est la base et la limite de l'activité de l'Etat.

2 L'activité de l'Etat doit répondre à un intérêt public et être proportionnée au but visé.

3 Les organes de l'Etat et les particuliers doivent agir de manière conforme aux règles de la bonne foi.

4 La Confédération et les cantons respectent le droit international.

Art. 5a Subsidiarité

L'attribution et l'accomplissement des tâches étatiques se fondent sur le principe de subsidiarité.

Art. 6 Responsabilité individuelle et sociale

Toute personne est responsable d'elle-même et contribue selon ses forces à l'accomplissement des tâches de l'Etat et de la société.

Titre 2 Droits fondamentaux, citoyenneté et buts sociaux

Chapitre 1 Droits fondamentaux

Art. 7 Dignité humaine

La dignité humaine doit être respectée et protégée.

Art. 8 Egalité

1 Tous les êtres humains sont égaux devant la loi.

2 Nul ne doit subir de discrimination du fait notamment de son origine, de sa race, de son sexe, de son âge, de sa langue, de sa situation sociale, de son mode de vie, de ses convictions

religieuses, philosophiques ou politiques ni du fait d'une déficience corporelle, mentale ou psychique.

3 L'homme et la femme sont égaux en droit. La loi pourvoit à l'égalité de droit et de fait, en particulier dans les domaines de la famille, de la formation et du travail. L'homme et la femme ont droit à un salaire égal pour un travail de valeur égale.

4 La loi prévoit des mesures en vue d'éliminer les inégalités qui frappent les personnes handicapées.

Art. 9 Protection contre l'arbitraire et protection de la bonne foi

Toute personne a le droit d'être traitée par les organes de l'Etat sans arbitraire et conformément aux règles de la bonne foi.

Art. 10 Droit à la vie et liberté personnelle

1 Tout être humain a droit à la vie. La peine de mort est interdite.

2 Tout être humain a droit à la liberté personnelle, notamment à l'intégrité physique et psychique et à la liberté de mouvement.

3 La torture et tout autre traitement ou peine cruels, inhumains ou dégradants sont interdits.

Art. 11 Protection des enfants et des jeunes

1 Les enfants et les jeunes ont droit à une protection particulière de leur intégrité et à l'encouragement de leur développement.

2 Ils exercent eux-mêmes leurs droits dans la mesure où ils sont capables de discernement.

Art. 12 Droit d'obtenir de l'aide dans des situations de détresse

Quiconque est dans une situation de détresse et n'est pas en mesure de subvenir à son entretien a le droit d'être aidé et assisté et de recevoir les moyens indispensables pour mener une existence conforme à la dignité humaine.

Art. 13 Protection de la sphère privée

1 Toute personne a droit au respect de sa vie privée et familiale, de son domicile, de sa correspondance et des relations qu'elle établit par la poste et les télécommunications.

2 Toute personne a le droit d'être protégée contre l'emploi abusif des données qui la concernent.

Art. 14 Droit au mariage et à la famille

Le droit au mariage et à la famille est garanti.

Art. 15 Liberté de conscience et de croyance

1 La liberté de conscience et de croyance est garantie.

2 Toute personne a le droit de choisir librement sa religion ainsi que de se forger ses convictions philosophiques et de les professer individuellement ou en communauté.

3 Toute personne a le droit d'adhérer à une communauté religieuse ou d'y appartenir et de suivre un enseignement religieux.

4 Nul ne peut être contraint d'adhérer à une communauté religieuse ou d'y appartenir, d'accomplir un acte religieux ou de suivre un enseignement religieux.

Art. 16 Libertés d'opinion et d'information

1 La liberté d'opinion et la liberté d'information sont garanties.

2 Toute personne a le droit de former, d'exprimer et de répandre librement son opinion.

3 Toute personne a le droit de recevoir librement des informations, de se les procurer aux sources généralement accessibles et de les diffuser.

Art. 17 Liberté des médias

1 La liberté de la presse, de la radio et de la télévision, ainsi que des autres formes de diffusion de productions et d'informations ressortissant aux télécommunications publiques est garantie.

2 La censure est interdite.

3 Le secret de rédaction est garanti.

Art. 18 Liberté de la langue

La liberté de la langue est garantie.

Art. 19 Droit à un enseignement de base

Le droit à un enseignement de base suffisant et gratuit est garanti.

Art. 20 Liberté de la science

La liberté de l'enseignement et de la recherche scientifiques est garantie.

Art. 21 Liberté de l'art

La liberté de l'art est garantie.

Art. 22 Liberté de réunion

1 La liberté de réunion est garantie.

2 Toute personne a le droit d'organiser des réunions, d'y prendre part ou non.

Art. 23 Liberté d'association

1 La liberté d'association est garantie.

2 Toute personne a le droit de créer des associations, d'y adhérer ou d'y appartenir et de participer aux activités associatives.

3 Nul ne peut être contraint d'adhérer à une association ou d'y appartenir.

Art. 24 Liberté d'établissement

1 Les Suisses et les Suissesses ont le droit de s'établir en un lieu quelconque du pays.

2 Ils ont le droit de quitter la Suisse ou d'y entrer.

Art. 25 Protection contre l'expulsion, l'extradition et le refoulement

1 Les Suisses et les Suissesses ne peuvent être expulsés du pays; ils ne peuvent être remis à une autorité étrangère que s'ils y consentent.

2 Les réfugiés ne peuvent être refoulés sur le territoire d'un Etat dans lequel ils sont persécutés ni remis aux autorités d'un tel Etat.

3 Nul ne peut être refoulé sur le territoire d'un Etat dans lequel il risque la torture ou tout autre traitement ou peine cruels et inhumains.

Art. 26 Garantie de la propriété

1 La propriété est garantie.

2 Une pleine indemnité est due en cas d'expropriation ou de restriction de la propriété qui équivaut à une expropriation.

Art. 27 Liberté économique

1 La liberté économique est garantie.

2 Elle comprend notamment le libre choix de la profession, le libre accès à une activité économique lucrative privée et son libre exercice.

Art. 28 Liberté syndicale

1 Les travailleurs, les employeurs et leurs organisations ont le droit de se syndiquer pour la défense de leurs intérêts, de créer des associations et d'y adhérer ou non.

2 Les conflits sont, autant que possible, réglés par la négociation ou la médiation.

3 La grève et le lock-out sont licites quand ils se rapportent aux relations de travail et sont conformes aux obligations de préserver la paix du travail ou de recourir à une conciliation.

4 La loi peut interdire le recours à la grève à certaines catégories de personnes.

Art. 29 Garanties générales de procédure

1 Toute personne a droit, dans une procédure judiciaire ou administrative, à ce que sa cause soit traitée équitablement et jugée dans un délai raisonnable.

2 Les parties ont le droit d'être entendues.

3 Toute personne qui ne dispose pas de ressources suffisantes a droit, à moins que sa cause paraisse dépourvue de toute chance de succès, à l'assistance judiciaire gratuite. Elle a en outre droit à l'assistance gratuite d'un défenseur, dans la mesure où la sauvegarde de ses droits le requiert.

Art. 29a Garantie de l'accès au juge

Toute personne a droit à ce que sa cause soit jugée par une autorité judiciaire. La Confédération et les cantons peuvent, par la loi, exclure l'accès au juge dans des cas exceptionnels.

Art. 30 Garanties de procédure judiciaire

1 Toute personne dont la cause doit être jugée dans une procédure judiciaire a droit à ce que sa cause soit portée devant un tribunal établi par la loi, compétent, indépendant et impartial. Les tribunaux d'exception sont interdits.

2 La personne qui fait l'objet d'une action civile a droit à ce que sa cause soit portée devant le tribunal de son domicile. La loi peut prévoir un autre for.

3 L'audience et le prononcé du jugement sont publics. La loi peut prévoir des exceptions.

Art. 31 Privation de liberté

1 Nul ne peut être privé de sa liberté si ce n'est dans les cas prévus par la loi et selon les formes qu'elle prescrit.

2 Toute personne qui se voit privée de sa liberté a le droit d'être aussitôt informée, dans une langue qu'elle comprend, des raisons de cette privation et des droits qui sont les siens. Elle doit être mise en état de faire valoir ses droits. Elle a notamment le droit de faire informer ses proches.

3 Toute personne qui est mise en détention préventive a le droit d'être aussitôt traduite devant un ou une juge, qui prononce le maintien de la détention ou la libération. Elle a le droit d'être jugée dans un délai raisonnable.

4 Toute personne qui se voit privée de sa liberté sans qu'un tribunal l'ait ordonné a le droit, en tout temps, de saisir le tribunal. Celui-ci statue dans les plus brefs délais sur la légalité de cette privation.

Art. 32 Procédure pénale

1 Toute personne est présumée innocente jusqu'à ce qu'elle fasse l'objet d'une condamnation entrée en force.

2 Toute personne accusée a le droit d'être informée, dans les plus brefs délais et de manière détaillée, des accusations portées contre elle. Elle doit être mise en état de faire valoir les droits de la défense.

3 Toute personne condamnée a le droit de faire examiner le jugement par une juridiction supérieure. Les cas où le Tribunal fédéral statue en instance unique sont réservés.

Art. 33 Droit de pétition

1 Toute personne a le droit, sans qu'elle en subisse de préjudice, d'adresser des pétitions aux autorités.

2 Les autorités doivent prendre connaissance des pétitions.

Art. 34 Droits politiques

1 Les droits politiques sont garantis.

2 La garantie des droits politiques protège la libre formation de l'opinion des citoyens et des citoyennes et l'expression fidèle et sûre de leur volonté.

Art. 35 Réalisation des droits fondamentaux

1 Les droits fondamentaux doivent être réalisés dans l'ensemble de l'ordre juridique.

2 Quiconque assume une tâche de l'Etat est tenu de respecter les droits fondamentaux et de contribuer à leur réalisation.

3 Les autorités veillent à ce que les droits fondamentaux, dans la mesure où ils s'y prêtent, soient aussi réalisés dans les relations qui lient les particuliers entre eux.

Art. 36 Restriction des droits fondamentaux

1 Toute restriction d'un droit fondamental doit être fondée sur une base légale. Les restrictions graves doivent être prévues par une loi. Les cas de danger sérieux, direct et imminent sont réservés.

2 Toute restriction d'un droit fondamental doit être justifiée par un intérêt public ou par la protection d'un droit fondamental d'autrui.

3 Toute restriction d'un droit fondamental doit être proportionnée au but visé.

4 L'essence des droits fondamentaux est inviolable.

Chapitre 2 Nationalité, droits de cité et droits politiques

Art. 37 Nationalité et droits de cité

1 A la citoyenneté suisse toute personne qui possède un droit de cité communal et le droit de cité du canton.

2 Nul ne doit être privilégié ou désavantagé en raison de son droit de cité. Il est possible de déroger à ce principe pour régler les droits politiques dans les bourgeoisies et les corporations ainsi que la participation aux biens de ces dernières si la législation cantonale n'en dispose pas autrement.

Art. 38 Acquisition et perte de la nationalité et des droits de cité

1 La Confédération règle l'acquisition et la perte de la nationalité et des droits de cité par filiation, par mariage ou par adoption. Elle règle également la perte de la nationalité suisse pour d'autres motifs ainsi que la réintégration dans cette dernière.

2 Elle édicte des dispositions minimales sur la naturalisation des étrangers par les cantons et octroie l'autorisation de naturalisation.

3 Elle facilite la naturalisation des enfants apatrides.

Art. 39 Exercice des droits politiques

1 La Confédération règle l'exercice des droits politiques au niveau fédéral; les cantons règlent ces droits aux niveaux cantonal et communal.

2 Les droits politiques s'exercent au lieu du domicile. La Confédération et les cantons peuvent prévoir des exceptions.

3 Nul ne peut exercer ses droits politiques dans plus d'un canton.

4 Les cantons peuvent prévoir que les personnes nouvellement établies ne jouiront du droit de vote aux niveaux cantonal et communal qu'au terme d'un délai de trois mois au plus.

Art. 40 Suisses et Suissesses de l'étranger

1 La Confédération contribue à renforcer les liens qui unissent les Suisses et les Suissesses de l'étranger entre eux et à la Suisse. Elle peut soutenir les organisations qui poursuivent cet objectif.

2 Elle légifère sur les droits et les devoirs des Suisses et des Suissesses de l'étranger, notamment sur l'exercice des droits politiques au niveau fédéral, l'accomplissement du service militaire et du service de remplacement, l'assistance des personnes dans le besoin et les assurances sociales.

Chapitre 3 Buts sociaux

Art. 41

1 La Confédération et les cantons s'engagent, en complément de la responsabilité individuelle et de l'initiative privée, à ce que:

- a. toute personne bénéficie de la sécurité sociale;
- b. toute personne bénéficie des soins nécessaires à sa santé;
- c. les familles en tant que communautés d'adultes et d'enfants soient protégées et encouragées;

- d. toute personne capable de travailler puisse assurer son entretien par un travail qu'elle exerce dans des conditions équitables;
- e. toute personne en quête d'un logement puisse trouver, pour elle-même et sa famille, un logement approprié à des conditions supportables;
- f. les enfants et les jeunes, ainsi que les personnes en âge de travailler puissent bénéficier d'une formation initiale et d'une formation continue correspondant à leurs aptitudes;
- g. les enfants et les jeunes soient encouragés à devenir des personnes indépendantes et socialement responsables et soient soutenus dans leur intégration sociale, culturelle et politique.

2 La Confédération et les cantons s'engagent à ce que toute personne soit assurée contre les conséquences économiques de l'âge, de l'invalidité, de la maladie, de l'accident, du chômage, de la maternité, de la condition d'orphelin et du veuvage.

3 Ils s'engagent en faveur des buts sociaux dans le cadre de leurs compétences constitutionnelles et des moyens disponibles.

4 Aucun droit subjectif à des prestations de l'Etat ne peut être déduit directement des buts sociaux.

Titre 3 Confédération, cantons et communes

Chapitre 1 Rapports entre la Confédération et les cantons

Section 1 Tâches de la Confédération et des cantons

Art. 42 Tâches de la Confédération

1 La Confédération accomplit les tâches que lui attribue la Constitution.

2 ...

Art. 43 Tâches des cantons

Les cantons définissent les tâches qu'ils accomplissent dans le cadre de leurs compétences.

Art. 43a Principes applicables lors de l'attribution et de l'accomplissement des tâches étatiques

1 La Confédération n'assume que les tâches qui excèdent les possibilités des cantons ou qui nécessitent une réglementation uniforme par la Confédération.

2 Toute collectivité bénéficiant d'une prestation de l'Etat prend en charge les coûts de cette prestation.

3 Toute collectivité qui prend en charge les coûts d'une prestation de l'Etat décide de cette prestation.

4 Les prestations de base doivent être accessibles à tous dans une mesure comparable.

5 Les tâches de l'Etat doivent être accomplies de manière rationnelle et adéquate.

Section 2 Collaboration entre la Confédération et les cantons

Art. 44 Principes

1 La Confédération et les cantons s'entraident dans l'accomplissement de leurs tâches et collaborent entre eux.

2 Ils se doivent respect et assistance. Ils s'accordent réciproquement l'entraide administrative et l'entraide judiciaire.

3 Les différends entre les cantons ou entre les cantons et la Confédération sont, autant que possible, réglés par la négociation ou par la médiation.

Art. 45 Participation au processus de décision sur le plan fédéral

1 Les cantons participent, dans les cas prévus par la Constitution fédérale, au processus de décision sur le plan fédéral, en particulier à l'élaboration de la législation.

2 La Confédération informe les cantons de ses projets en temps utile et de manière détaillée; elle les consulte lorsque leurs intérêts sont touchés.

Art. 46 Mise en œuvre du droit fédéral

1 Les cantons mettent en œuvre le droit fédéral conformément à la Constitution et à la loi.

2 La Confédération et les cantons peuvent convenir d'objectifs que les cantons réalisent lors de la mise en œuvre du droit fédéral; à cette fin, ils mettent en place des programmes soutenus financièrement par la Confédération.

3 La Confédération laisse aux cantons une marge de manœuvre aussi large que possible en tenant compte de leurs particularités.

Art. 47 Autonomie des cantons

1 La Confédération respecte l'autonomie des cantons.

2 Elle laisse aux cantons suffisamment de tâches propres et respecte leur autonomie d'organisation. Elle leur laisse des sources de financement suffisantes et contribue à ce qu'ils disposent des moyens financiers nécessaires pour accomplir leurs tâches.

Art. 48 Conventions intercantionales

1 Les cantons peuvent conclure des conventions entre eux et créer des organisations et des institutions communes. Ils peuvent notamment réaliser ensemble des tâches d'intérêt régional.

2 La Confédération peut y participer dans les limites de ses compétences.

3 Les conventions intercantionales ne doivent être contraires ni au droit et aux intérêts de la Confédération, ni au droit des autres cantons. Elles doivent être portées à la connaissance de la Confédération.

4 Les cantons peuvent, par une convention, habiliter un organe intercantonal à édicter pour sa mise en œuvre des dispositions contenant des règles de droit, à condition que cette convention:

- a. soit adoptée selon la procédure applicable aux lois;
- b. fixe les grandes lignes de ces dispositions.

5 Les cantons respectent le droit intercantonal.

Art. 48a Déclaration de force obligatoire générale et obligation d'adhérer à des conventions

1 A la demande des cantons intéressés, la Confédération peut donner force obligatoire générale à des conventions intercantionales ou obliger certains cantons à adhérer à des conventions intercantionales dans les domaines suivants:

- a. exécution des peines et des mesures;

- b. instruction publique pour les domaines visés à l'art. 62, al. 4;
- c. hautes écoles cantonales;
- d. institutions culturelles d'importance suprarégionale;
- e. gestion des déchets;
- f. épuration des eaux usées;
- g. transports en agglomération;
- h. médecine de pointe et cliniques spéciales;
- i. institutions d'intégration et de prise en charge des personnes handicapées.

2 La déclaration de force obligatoire générale prend la forme d'un arrêté fédéral.

3 La loi définit les conditions requises pour la déclaration de force obligatoire générale et l'obligation d'adhérer à des conventions et arrête la procédure.

Art. 49 Primauté et respect du droit fédéral

1 Le droit fédéral prime le droit cantonal qui lui est contraire.

2 La Confédération veille à ce que les cantons respectent le droit fédéral.

Section 3 Communes

Art. 50

1 L'autonomie communale est garantie dans les limites fixées par le droit cantonal.

2 La Confédération tient compte des conséquences éventuelles de son activité pour les communes.

3 Ce faisant, elle prend en considération la situation particulière des villes, des agglomérations urbaines et des régions de montagne.

Section 4 Garanties fédérales

Art. 51 Constitutions cantonales

1 Chaque canton se dote d'une constitution démocratique. Celle-ci doit avoir été acceptée par le peuple et doit pouvoir être révisée si la majorité du corps électoral le demande.

2 Les constitutions cantonales doivent être garanties par la Confédération. Cette garantie est accordée si elles ne sont pas contraires au droit fédéral.

Art. 52 Ordre constitutionnel

1 La Confédération protège l'ordre constitutionnel des cantons.

2 Elle intervient lorsque l'ordre est troublé ou menacé dans un canton et que celui-ci n'est pas en mesure de le préserver, seul ou avec l'aide d'autres cantons.

Art. 53 Existence, statut et territoire des cantons

1 La Confédération protège l'existence et le statut des cantons, ainsi que leur territoire.

2 Toute modification du nombre des cantons ou de leur statut est soumise à l'approbation du corps électoral concerné et des cantons concernés ainsi qu'au vote du peuple et des cantons.

3 Toute modification du territoire d'un canton est soumise à l'approbation du corps électoral concerné et des cantons concernés; elle est ensuite soumise à l'approbation de l'Assemblée fédérale sous la forme d'un arrêté fédéral.

4 La rectification de frontières cantonales se fait par convention entre les cantons concernés.

ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ

Δεν είναι τυχαία η επιλογή του κειμένου για την εκπόνηση της πτυχιακής εργασίας. Το Σύνταγμα της Ελβετικής Συνομοσπονδίας παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον για όσους ασχολούνται με τη νομική μετάφραση, καθώς και με την πολιτική επιστήμη, επειδή αποτελεί νομικό κείμενο το οποίο καθορίζει βασικές πτυχές της κοινωνικής οργάνωσης και των κρατικών θεσμών. Και γενικότερα, θεωρώ ότι η περίπτωση του ελβετικού κράτους αξίζει την προσοχή των ειδικών της πολιτικής επιστήμης και όχι μόνο. Στη σημερινή εποχή το καθεστώς της Ελβετίας θεωρείται «χρυσό πρότυπο» της Δημοκρατίας, και κάθε Έλληνας πολίτης πρέπει

να είναι περήφανος για τον δημιουργό και ιδρυτή του ελβετικού κράτους το οποίο στη σημερινή εποχή θεωρείται κράτος με το πιο σταθερό πολιτικό σύστημα. Ας ξεκινήσω με λίγα λόγια για το ελβετικό κράτος. Τα κύρια χαρακτηριστικά του πολιτικού συστήματος της Ελβετίας – η άμεση δημοκρατία και ο φεντεραλισμός – είναι γνωστά παγκοσμίως. Η Ελβετική Συνομοσπονδία είναι ένα κράτος της κεντρικής Ευρώπης που απαρτίζεται από αυτόνομες περιοχές. Εκ των πραγμάτων, είναι μια ένωση λαών με διαφορετικούς πολιτισμούς, γλώσσες και θρησκείες, για αυτό η σημαντικότερη πολιτική ιδιαιτερότητα της χώρας είναι η δυνατότητα συμμετοχής των πολιτών στη διαδικασία λήψης αποφάσεων. Με αυτόν τον τρόπο, λαμβάνονται υπόψη οι φωνές των μειονοτήτων. Η χώρα ονομάζεται Ελβετική Συνομοσπονδία, ωστόσο, από τη νομική άποψη, η Ελβετία είναι ομοσπονδιακό κράτος και διαθέτει όλα τα χαρακτηριστικά ομοσπονδιακού κράτους: αποτελείται από 26 κρατικές οντότητες, τα λεγόμενα καντόνια, που διαθέτουν δική τους νομοθετική, εκτελεστική και δικαστική εξουσία, καθώς και δικά τους συντάγματα. Όμως, ορισμένοι τομείς αποτελούν αποκλειστική αρμοδιότητα της ομοσπονδίας, για παράδειγμα, η άμυνα και οι διεθνείς σχέσεις. Η ονομασία της χώρας (Confédération suisse) καθιερώθηκε για ιστορικούς λόγους. Σύμφωνα με τον επίσημο ιστότοπο της Ελβετικής Συνομοσπονδίας, η ονομασία έχει τις ρίζες στον μύθο για την ίδρυση της ένωσης τριών περιοχών με σκοπό τη διεκδίκηση της ανεξαρτησίας τους από τους Αψβούργους και την εξασφάλιση της ειρήνης. Αυτή η ένωση αποτέλεσε την αρχή του ελβετικού κράτους που γιορτάζεται επίσημα την 1^η Αυγούστου. Με το πέρας του χρόνου, ενώθηκαν και άλλες περιοχές, ωστόσο, η ανεξαρτησία της ένωσης απειλούνταν συχνά λόγω διάφορων ιστορικών γεγονότων.

Η Ελβετία τιμά ιδιαίτερα τον Έλληνα διπλωμάτη Ιωάννη Καποδίστρια για τη σημαντική συμβολή στην εγκαθίδρυση του ανεξάρτητου και ουδέτερου κράτους. Στην Ελβετία μέχρι και σήμερα ο Καποδίστριας θεωρείται εθνικός ήρωας. Το 2011, στην Αναγνωστική Εταιρεία της Κέρκυρας πραγματοποιήθηκε διάλεξη του τότε πρέσβη της Ελβετίας στην Ελλάδα Lorenzo Amberg, όπου ο κύριος πρέσβης διηγήθηκε την ιστορία της διαμόρφωσης του ελβετικού κράτους τονίζοντας την ειδική σχέση της Ελβετίας με την Ελλάδα. Μέχρι τις αρχές του 19^{ου} αιώνα δεν υπήρχε το ελβετικό κράτος όπως το γνωρίζουμε σήμερα. Την εποχή του Ναπολέοντα, ο γαλλικός στρατός εισέβαλε στην Ελβετία με αποτέλεσμα η χώρα να γίνει γαλλικό προτεκτοράτο. Τότε οι συμμαχικές δυνάμεις (η Ρωσία, η Αγγλία, η Αυστρία, η Πρωσία) είχαν συνειδητοποιήσει ότι μια ανεξάρτητη και ουδέτερη Ελβετία θα ήταν προς το όφελός τους. Ο Ρώσος τσάρος ανέθεσε στον εκπρόσωπό του Ιωάννη Καποδίστρια μια ειδική αποστολή με σκοπό την εγκαθίδρυση αυτόνομου κράτους. Με το ταλέντο του, απεριόριστη

υπομονή και εξαιρετικά προσόντα επικοινωνίας, ο Καποδίστριας κατάφερε να πετύχει το στόχο αυτό, και κατά τη διάρκεια της δεύτερης Διάσκεψης των Παρισίων το 1815, όπως μας πληροφορεί ο Lorenzo Amberg, αναγνωρίζεται διεθνώς η διαρκής ουδετερότητα της Ελβετίας, καθώς και η εδαφική ακεραιότητά της. Ο Καποδίστριας, επίσης, πέτυχε την ενσωμάτωση του καντονίου της Γενεύης στην Ελβετική Συνομοσπονδία, την απόσχιση του καντονίου του Βω από το καντόνι της Βέρνης, και δημιούργησε ένα πολίτευμα που έχει αποδειχθεί εξαιρετικά αποτελεσματικό και λειτουργικό. Τα σύνορα της χώρας που καθιερώθηκαν το 1815 ισχύουν μέχρι σήμερα. Η Ελβετία, με τη σειρά της, δεσμεύτηκε να τηρεί την ουδετερότητά της σε εξωτερικές υποθέσεις και να μην εντάσσεται σε συμμαχίες. Ο Καποδίστριας, επίσης, υπήρξε και συντάκτης του πρώτου ελβετικού Συντάγματος το οποίο αποτέλεσε βάση για τα επόμενα δύο Συντάγματα.

Το ομοσπονδιακό Σύνταγμα είναι ο καταστατικός χάρτης μιας πολιτείας που αντικατοπτρίζει όχι μόνο τα βασικά δικαιώματα, υποχρεώσεις και τον τρόπο οργάνωσης των κρατικών θεσμών αλλά ταυτόχρονα και τις βασικές αξίες ενός λαού, τις πολιτισμικές του ιδιαιτερότητες. Επειδή το κείμενο προορίζεται για τη μετάφραση, το πρώτο βήμα σε αυτήν την διαδικασία πρέπει να είναι ο καθορισμός του σκοπού της μετάφρασης. Στην μεταφρασεολογία υπάρχει η θεωρία του Vermeer που ονομάζεται θεωρία του Σκοπού. Ο Vermeer ορίζει τον Σκοπό ως τελικό αποτέλεσμα που προσπαθεί να επιφέρει κάποιος μέσω μιας συγκεκριμένης δράσης. Σύμφωνα με τη θεωρία του Σκοπού, κάθε μετάφραση εκπονείται για να επιτελέσει έναν συγκεκριμένο σκοπό, και το τελικό αποτέλεσμα πρέπει να υπηρετεί αυτόν τον σκοπό. Ο σκοπός, με τη σειρά του, προσδιορίζει τη στρατηγική που θα ακολουθήσει ο μεταφραστής για την επίτευξη του στόχου. Ο στόχος μπορεί να είναι η προσαρμογή των πολιτισμικών στοιχείων από το κείμενο-αφετηρία στον πολιτισμό του αποδέκτη ή το αντίθετο, να διατηρηθούν όλες οι ιδιαιτερότητες του πολιτισμού-πηγής στο μεταφρασμένο κείμενο. Επομένως, στην πρώτη περίπτωση, ο μεταφραστής, πιθανότατα, θα προβεί σε μικρές αλλαγές ούτως ώστε να πετύχει στο στόχο που του έχει ανατεθεί, στην δεύτερη περίπτωση, όμως, θα ακολουθήσει μια εντελώς διαφορετική στρατηγική. Στην δική μου περίπτωση, εφόσον πρόκειται για τον θεμελιώδη νόμο, το μεταφρασμένο κείμενο απευθύνεται στο ευρύ ελληνικό κοινό. Ο στόχος μου ήταν να μεταφέρω τα στοιχεία του πολιτισμού-αφετηρίας στον Έλληνα αναγνώστη έτσι ώστε να γίνουν κατανοητά χωρίς να χρειαστεί περαιτέρω έρευνα. Κατά τη μεταφραστική διαδικασία, η προτεραιότητα δίνεται στο μετάφρασμα, παράλληλα διατηρώντας το ύφος του κειμένου αφετηρίας. Το μεταφρασμένο στα Ελληνικά κείμενο θα μπορούσε να αποτελέσει βάση για μια ξεχωριστή έρευνα, για παράδειγμα, να γίνει σύγκριση του ελβετικού Συντάγματος με το

ελληνικό. Το σημερινό Σύνταγμα της Ελβετίας που τέθηκε σε ισχύ το 2000 είναι το τρίτο μετά από το δεύτερο Σύνταγμα του 1874, σύμφωνα με πληροφορίες που παρέχει το Ελβετικό Κοινοβούλιο. Το τρίτο Σύνταγμα είναι το αποτέλεσμα της αναθεώρησης των προηγούμενων Συνταγμάτων του 1848 και του 1874. Η βασική διαφορά που ξεχωρίζει το σημερινό Σύνταγμα είναι η κωδικοποίηση των θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Παρουσιάζει ενδιαφέρον και το προοίμιο, το οποίο εκφράζει ρητά την βούληση διαφορετικών λαών να δημιουργήσουν σταθερή ένωση και να τη διατηρούν. Η περίπτωση της Ελβετίας αποδεικνύει ότι η πολιτισμική πολυμορφία μπορεί να αποτελέσει βάση ενός σταθερού και λειτουργικού πολιτικού συστήματος. Η πολιτισμική πολυμορφία αποτελεί και την σημαντικότερη εθνική ιδιαιτερότητα: το Σύνταγμα καθιερώνει τέσσερις επίσημες γλώσσες του κράτους. Με άλλα λόγια, η Ραιτορωμανική γλώσσα που ομιλείται από το 0.5% του πληθυσμού έχει ίσο καθεστώς με τη Γερμανική η οποία ομιλείται από περίπου το 60 % του πληθυσμού. Όπως αναφέρεται στο Προοίμιο, οι αρχές που διέπουν την συμβίωση του ελβετικού λαού είναι η αλληλεγγύη, η αλληλοβοήθεια και η ισότητα. Αυτό αποδεικνύεται εμπράκτως. Το πολιτικό σύστημα της χώρας εφαρμόζει τις αρχές της άμεσης δημοκρατίας: όλος ο λαός έχει τη δυνατότητα συμμετοχής στη διαδικασία λήψης αποφάσεων μέσω διάφορων εργαλείων, όπως τα δημοψηφίσματα. Το ομοσπονδιακό καθεστώς προϋποθέτει την εφαρμογή της αρχής της επικουρικότητας, δηλαδή, η επίλυση των πολιτικών και κοινωνικών ζητημάτων πραγματοποιείται στο πιο άμεσο ή τοπικό επίπεδο.

Όσον αφορά το απόσπασμα προς μετάφραση, αυτό περιλαμβάνει το προοίμιο, τον πρώτο τίτλο «Γενικές Διατάξεις», το δεύτερο τίτλο «Θεμελιώδη δικαιώματα» και τον τρίτο τίτλο που περιγράφει τη δομική οργάνωση του ομοσπονδιακού κράτους. Αν και το κείμενο του Συντάγματος απευθύνεται σε ευρύ κοινό και έχει συνταχθεί με τέτοιο τρόπο ώστε να είναι προσιτό σε κάθε μέλος της κοινωνίας, περιλαμβάνει μερικούς νομικούς και πολιτικούς όρους, όπως η επικουρικότητα, η αρχή της καλής πίστης, η άσκηση της έφεσης κτλ. Επομένως, για την πλήρη κατανόηση προαπαιτούνται οι βασικές γνώσεις της ελβετικής πραγματικότητας και των νομικών όρων. Ως προς τη μετάφραση, από προσωπική εμπειρία γνωρίζω ότι, κατά κανόνα, το ζεύγος των Γαλλικών και Ελληνικών έχουν αρκετά ψηλό βαθμό «συμβατότητας», οι γλώσσες αυτές έχουν παρόμοια συστήματα νομών και κανόνων, τις ίδιες γραμματικές κατηγορίες, και, συνήθως, κατά τη μεταφραστική διαδικασία, επιτυγχάνεται η ισοδυναμία τουλάχιστον σε λεξικό επίπεδο. Όμως, η ισοδυναμία σε λεξικό επίπεδο δεν αρκεί για να κριθεί μια μετάφραση επαρκής. Σε αυτό το σημείο πρέπει να σημειωθεί ότι χρησιμοποιώ τον όρο ισοδυναμία με την έννοια που έχει προταθεί από τη Mona Baker (Η έννοια της ισοδυναμίας

έχει εξεταστεί από πολλούς θεωρητικούς μετάφρασης χωρίς να υπάρχει μια συμφωνία μεταξύ τους). Η Mona Baker διακρίνει την ισοδυναμία σε πέντε επίπεδα: λεξικό, υπερλεξικό, γραμματικό, κειμενικό και πραγματολογικό. (Mona Baker, 2011) Αν θεωρούμε ότι η θεωρία του Σκοπού διέπει το μεταφραστικό έργο, τότε μια μετάφραση κρίνεται ικανοποιητική όταν εκπληρώνει τον σκοπό για τον οποίο εκπονείται. Αντιστοίχως, στο πλαίσιο της θεωρίας του Σκοπού, μεταφραστικό λάθος θεωρείται παραβίαση ή απόκλιση από τον σκοπό της μετάφρασης. Ένας από τους μεταφρασεολόγους που ασχολήθηκε με την έννοια του μεταφραστικού λάθους ήταν ο Sigrid Kupsch-Losereit. Ορίζει το μεταφραστικό λάθος ως «παραβίαση της λειτουργίας της μετάφρασης, της συνεκτικότητας του κειμένου, του κειμενικού τύπου ή της μορφής του κειμένου, των γλωσσικών συμβάσεων, των ιδιαίτερων συμβάσεων και συνθηκών που συνδέονται με τον εκάστοτε πολιτισμό και την εκάστοτε περίπτωση, του γλωσσικού συστήματος» (1985:172) (Nord, 2014). Εφόσον πρόκειται για νομικό κείμενο, η κύρια λειτουργία του είναι, προφανώς, η πληροφόρηση του κοινού, επομένως, θα ήταν ορθό να πούμε ότι στη μετάφραση παίζει μεγάλο ρόλο η ισοδυναμία σε λεξικό επίπεδο. Νομικά κείμενα χαρακτηρίζονται από τη χρήση ειδικών όρων, το επίσημο ύφος και την απουσία ιδιωματικών εκφράσεων. Κατά τη μεταφραστική διαδικασία χρειάζεται ιδιαίτερη προσοχή στη απόδοση λεπτής σημασίας νομικών όρων καθώς πρέπει να διατηρηθούν και η ακρίβεια και οι γλωσσικές συμβάσεις της γλώσσας-στόχου. Στο συγκεκριμένο κείμενο δεν τίθεται το ζήτημα μη ισοδυναμίας σε λεξικό επίπεδο. Οι μεταφραστικές δυσκολίες που είχα να αντιμετωπίσω βρίσκονταν, κυρίως, σε πραγματολογικό επίπεδο, στις περιπτώσεις της «πραγματολογικής ασυμβατότητας» όταν, πολύ απλά, στον πολιτισμό-στόχο δεν υπάρχει έννοια (και, επομένως, απόδοση) η οποία παρουσιάζεται στο κείμενο-αφετηρία.

Ένα από τα πιο προκλητικά σημεία για τη μετάφραση είναι το Άρθρο 37, 1. «à la citoyenneté suisse toute personne qui possède un droit de cité communal et le droit de cité du canton». Τι είναι le droit de cité και γιατί ο συγκεκριμένος όρος αποτελεί μεταφραστική δυσκολία; Πρόκειται για έναν νομικό όρο που υφίσταται αποκλειστικά στην ελβετική πραγματικότητα. Το πολιτικό σύστημα της Ελβετίας προβλέπει ότι κάθε Ελβετός πολίτης έχει την ιδιότητα του πολίτη μόνο στον δήμο και το καντόνι καταγωγής του (είτε δήμο και καντόνι μόνιμης κατοικίας σε περίπτωση πολιτογράφησης). Στον ιστότοπο της πόλης της Γενεύης, αναφέρεται το εξής: «le droit de cité précise l'appartenance d'un citoyen ou d'une citoyenne suisse à une commune et un canton», «détermine les droits et les devoirs politiques de tout-e Confédéré-e». Το Dictionnaire historique de la Suisse (DHS) παρέχει ένα σχετικό άρθρο από το οποίο προκύπτει ότι το droit de cité περιλαμβάνει ορισμένα διακαιώματα και ορισμένες

υποχρεώσεις, όπως τα πολιτικά δικαιώματα, τη διπλωματική προστασία, την ελευθερία εγκατάστασης, την υποχρεωτική στρατιωτική θητεία. Αποκτάται είτε αυτόματα όταν πληρούνται οι προϋποθέσεις που προβλέπονται από τον νόμο, είτε μέσω πολιτογράφησης, όπου για τόπο καταγωγής ορίζεται ο τόπος συνήθους διαμονής. Με άλλα λόγια, είναι ο ορισμός της ιθαγένειας, όμως, το *droit de cité* εφαρμόζεται σε επίπεδο καντονιού και δήμου.

Όσον αφορά τον όρο *nationalité*, σύμφωνα με τη Βικιπαίδεια, «*La nationalité suisse est le rapport juridique entre les citoyens suisses et la Confédération suisse, de même que tous les droits, prérogatives et obligations attachés à cette nationalité*». Επομένως, *le droit de cité* δηλώνει τη σχέση του πολίτη με το δήμο και το καντόνι, ενώ *la nationalité* δηλώνει τη σχέση του πολίτη με τη Συνομοσπονδία. Σε αυτό το σημείο βρίσκεται η μεταφραστική δυσκολία. Το πιο διαδεδομένο διαδικτυακό λεξικό Wordreference προτείνει τις εξής αποδόσεις του όρου *nationalité* στα Ελληνικά: εθνικότητα, ιθαγένεια, υπηκοότητα. Στο λεξικό των δυσκολιών και των λαθών στη χρήση της Ελληνικής του Μπαμπινιώτη διευκρινίζεται ότι σε νομικό επίπεδο δεν υπάρχει καμία διάκριση μεταξύ της υπηκοότητας και της ιθαγένειας. Η σύγχυση προκαλείται από το γεγονός ότι το ουσιαστικό «ιθαγενής» σημαίνει αυτόχθων, αυτός που κατάγεται από τη χώρα στην οποία κατοικεί. Το λεξικό της κοινής Νεοελληνικής ορίζει την ιθαγένεια και την υπηκοότητα ως «νομικό και πολιτικό δεσμό που συνδέει το άτομο ως πολίτη ενός κράτους με το κράτος αυτό». Επομένως, αυτοί οι δύο όροι είναι συνώνυμοι. Αντιθέτως, η εθνικότητα, σύμφωνα με το ίδιο λεξικό, σημαίνει προέλευση από ορισμένο έθνος, δηλαδή, δηλώνει τη σχέση όχι με κράτος, αλλά με εθνοτική ομάδα. Επομένως, η καλύτερη απόδοση για τον όρο *la nationalité* θα ήταν η υπηκοότητα/η ιθαγένεια. Όσον αφορά τον όρο *le droit de cité*, ο όρος αυτός αποτελεί πρόκληση για την μεταφραστική διότι στην ελληνική γλώσσα δεν υπάρχει ένας ισοδύναμος όρος, έτσι όπως, παραδείγματος χάριν, δεν υπάρχει πλήρης ισοδυναμία μεταξύ ανώνυμης εταιρείας στην Ελλάδα και *corporation* στις ΗΠΑ. Σε κάθε κράτος οι νομικές οντότητες έχουν δικές τους ιδιαιτερότητες, η υφιστάμενες αποδόσεις στα Αγγλικά/Ελληνικά είναι συμβατικές λόγω της πραγματολογικής ασυμβατότητας. Έτσι και στην προκειμένη περίπτωση η ανυπαρξία της έννοιας *droit de cité* στον ελληνικό πολιτισμό αποτελεί πρόκληση για τον μεταφραστή. Λόγω έλλειψης μέσων ορολογικής τεκμηρίωσης (σχετικής απόδοσης σε δίγλωσσα λεξικά νομικών όρων) έπρεπε να πάρω μια απόφαση για το πώς θα αποδώσω τον συγκεκριμένο νομικό όρο. Κρατώντας στο μυαλό το βασικό στόχο της μετάφρασης, που είναι η ακριβής μεταφορά των νοημάτων και εννοιών από μια έννομη τάξη σε μια διαφορετική έννομη τάξη, προέβην σε ερμηνευτική απόδοση του ελβετικού όρου *droit de cité* έτσι ώστε να γίνει κατανοητό από το κοινό-στόχο – «ιδιότητα του πολίτη σε επίπεδο

καντονιού και δήμου» και πιστεύω ότι με αυτόν τον τρόπο αποδίδεται με ακρίβεια η έννοια *droit de cité*. Γενικότερα, θεωρώ ότι αυτός ο τρόπος αντιμετώπισης της πραγματολογικής ασυμβατότητας είναι ο καταλληλότερος διότι μπορεί να επιτευχθεί σε κάποιο βαθμό η εξοικείωση του κοινού-στόχος με την έννομη τάξη άλλου πολιτισμού.

Παρόμοια είναι η περίπτωση του όρου *la bourgeoisie*. Πρόκειται για έναν νομικό όρο που στην ελβετική πραγματικότητα έχει διαφορετική σημασία από αυτή της Γαλλίας. Κατά αρχήν, πρέπει να γίνεται διάκριση μεταξύ *bourgeoisie* ως *droit de cité* και *commune bourgeoise*. Σύμφωνα με το *Dictionnaire historique de la Suisse*, *le droit de bourgeoisie* και *le droit de cité* είναι ταυτόσημες έννοιες. Το να είναι κανείς *bourgeois* σημαίνει να έχει την ιδιότητα του πολίτη σε επίπεδο δήμου – «*bourgeoisie communale*». Αυτό το γεγονός επιβεβαιώνει και το λεξικό *Le Robert*: ο όρος *droit de bourgeoisie* ισούται με τον όρο *droit de cité*. Κάθε Ελβετός πολίτης είναι *bourgeois* του δήμου καταγωγής του. Ιστορικά, ο όρος προέρχεται από τον Μεσαίωνα. Ήταν μια προνομιούχα κοινωνική τάξη που αναδύθηκε την εποχή της ίδρυσης των πόλεων. Την εποχή του Μεσαίωνα, οι πόλεις απέκτησαν ειδικό καθεστώς σε σχέση με τα χωριά: η μόνιμη εγκατάσταση σε μια πόλη οδηγούσε στην απελευθέρωση από τους προσωπικούς δεσμούς της δουλοπαροικίας μετά από ένα χρόνο και μια μέρα. Όμως, η απόκτηση του *droit de bourgeoisie* ήταν εφικτή υπό ορισμένες προϋποθέσεις (όπως, η ελάχιστη περιουσία, η ιδιοκτησία κατοικίας). Το *droit de bourgeoisie* μπορούσε, επίσης, να αποκτηθεί μέσω συμμετοχής σε στρατιωτική εκστρατεία, να αγοραστεί, είτε να παραχωρηθεί από την ίδια την πόλη που έψαχνε για ταλαντούχους ανθρώπους. Στην ουσία, πρόκειται για παλαιά μορφή του *droit de cité*, δηλαδή δεσμούς μεταξύ του άρχοντα της πόλης και τον *bourgeois* ο οποίος όφειλε να τηρεί τις υποχρεώσεις του που περιελάμβαναν τη στρατιωτική θητεία και την καταβολή φόρου έγγειας ιδιοκτησίας, αλλά, με τη σειρά του, απολάμβανε ορισμένων προνομίων, όπως της διπλωματικής προστασίας. Στη σύγχρονη εποχή, στην Ελβετία υπάρχει ένας θεσμός που ονομάζεται *la bourgeoisie*. Σύμφωνα με το *Dictionnaire historique de la Suisse*, *la bourgeoisie* είναι ένωση ατόμων που ανήκουν στην ανώτερη κοινωνική τάξη και είναι κάτοχοι *droit de cité* σε ένα δήμο. Ο θεσμός φέρει διαφορετικές ονομασίες ανάλογα με την περιοχή, οι πιο συχνές ονομασίες είναι *la bourgeoisie* και *Commune bourgeoise*. Είναι η οργάνωση που έχει πολιτική ισχύ και ορισμένες αρμοδιότητες, όπως τη διαχείριση νοσοκομείων, στεγών ευγηρίας, στήριξη εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και μουσείων. Με αυτόν τον τρόπο *la bourgeoisie* συμβάλλει στην διατήρηση πολιτιστικής ταυτότητας της χώρας. Ως προς την απόδοση του όρου στα Ελληνικά, πιστεύω ότι ο πιο κατάλληλος τρόπος να αποδοθεί ένας όρος που είναι μοναδικός και θα μπορούσε να χαρακτηριστεί σε ορισμένο

βαθμό αμετάφραστο (λόγω πολιτισμικής ασυμβατότητας) είναι να χρησιμοποιηθεί ο καθιερωμένος στον ελληνικό χώρο όρος «μπουρζουαζία» που είναι γνωστός ευρέως ως κοινωνική τάξη που περιλαμβάνει επαγγελματίες και επιχειρηματίες που κατέχουν ορισμένο πλούτο και ασκούν επιρροή στην κοινωνία. Στην ελβετική πραγματικότητα, ο όρος πολύ συχνά αναφέρεται μαζί με τις corporations, δηλαδή, συντεχνίες που αποτελούν ενώσεις επαγγελματιών. Το δίκαιο των καντονιών ορίζει ότι τα καντόνια μπορούν να περιορίσουν την ελευθερία της μπουρζουαζίας και των συντεχνιών.

Άλλο ένα μεταφραστικό ζήτημα είναι η ισοδυναμία σε κειμενικό επίπεδο. Για την επίτευξη της ισοδυναμίας σε κειμενικό επίπεδο, ή μορφικής αντιστοιχίας, η οποία ορίζεται από τον J.C. Catford ως κάθε κατηγορία της γλώσσας στόχου που καταλαμβάνει όσο το δυνατό την ίδια θέση στην οικονομία της γλώσσας στόχου με την αντίστοιχη κατηγορία στη γλώσσα πηγή (1965:27,32), πρέπει να διατηρηθούν οι κειμενικοί παράγοντες. Σύμφωνα με τους Robert de Beaugrande & Wolfgang Dressler (1981: 10), οι επτά κειμενικοί παράγοντες είναι οι εξής: η συνοχή, η συνεκτικότητα, η προθετικότητα, η αποδεκτότητα, η πληροφορικότητα, η καταστασιακότητα, η διακειμενικότητα. Επίσης, πρέπει να διατηρηθεί το ύφος του κειμένου πηγής. Τα βασικά χαρακτηριστικά του επίσημου ύφους παρουσιάζονται στο μεταφρασμένο κείμενο: η χρήση ειδικής ορολογίας, η παθητική σύνταξη («η ανθρώπινη αξιοπρέπεια πρέπει να είναι σεβαστή και να προστατεύεται), ο λόγος είναι πάντα τριτοπρόσωπος. Η κειμενική συνοχή, με τη σειρά της, επιτυγχάνεται με χρήση διαρθρωτικών λέξεων, επαναλήψεων και παραλείψεων. Παρουσιάζει ενδιαφέρον η χρήση «θρησκευτικού λεξιλογίου» στο προοίμιο που δεν ταιριάζει με το επίσημο και τυπικό ύφος του κειμένου. Στη μετάφραση χρησιμοποιούνται αντίστοιχες ελληνικές λέξεις που, κατά κανόνα, συναντιούνται στην Αγία Γραφή. Όμως, αν προσέξουμε μπορούμε να διαπιστώσουμε ότι όχι μόνο στο ελβετικό σύνταγμα, αλλά και στο σύνταγμα της Ελλάδας στο προοίμιο γίνεται επίκληση στην Αγία Τριάδα (όπως και στα συντάγματα άλλων κρατών υπάρχει αναφορά του υπέρτατου όντος) Από τη μία, το σύνταγμα εγγυάται την ελευθερία θρησκευτικών πεποιθήσεων, από την άλλη, η χρήση θρησκευτικού λεξιλογίου αποτυπώνει την πολιτισμική ταυτότητα και διαμορφώνει την εικόνα του λαού. Στην περίπτωση του ελβετικού κράτους, ενός μίγματος λαών με διαφορετικές κουλτούρες, ο θεός είναι το πολιτισμικό στοιχείο που ενώνει τους πολίτες της Ελβετίας και δημιουργεί την αίσθηση της ατομικής ευθύνης απέναντι στο κράτος.

- ## ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

- Bourgeoisie (FR) (2006). Στο *Dictionnaire historique de la Suisse (DHS)*. Ανακτήθηκε από: [Bourgeoisie \(hls-dhs-dss.ch\)](https://hls-dhs-dss.ch/Bourgeoisie)
- Bourgeoisie. Commune bourgeoise (FR) (2005). Στο *Dictionnaire historique de la Suisse (DHS)*. Ανακτήθηκε από: [Bourgeoisie \(hls-dhs-dss.ch\)](https://hls-dhs-dss.ch/Bourgeoisie)
- Constitution fédérale de la Confédération suisse du 18 avril 1999 (état le 13 février 2022) Στο *WIPO Lex*. Ανακτήθηκε από: [WIPO Lex, Switzerland, Federal Constitution of the Swiss Confederation of April 18, 1999 \(status as of September 27, 2009\)](https://www.wipo.int/lex/lexicon_tr条约/treaty_details.jsp?lang=fr&doc_id=324887)
- Corporation (commune bourgeoise) (FR) (2008). Στο *Dictionnaire historique de la Suisse (DHS)*. Ανακτήθηκε από: [Corporation \(commune bourgeoise\) \(hls-dhs-dss.ch\)](https://hls-dhs-dss.ch/Corporation%20(commune%20bourgeoise))
- Définition de « Nationalité ». Στο *Dictionnaire français Larousse*. Ανακτήθηκε από: [Définitions : nationalité - Dictionnaire de français Larousse](https://www.larousse.fr/dictionnaires/fran%C3%A7ais/nationalit%C3%A9/111111)
- *Dictionnaire en ligne Le Robert*. Ανακτήθηκε από: [Dictionnaire français gratuit – Dico en ligne Le Robert](https://www.le Robert.fr/dictionnaire/fran%C3%A7ais)
- *Dictionnaire en ligne Wordreference.com*. Ανακτήθηκε από: [English to French, Italian, German & Spanish Dictionary - WordReference.com](https://www.wordreference.com/define.asp?lang=fr&v=1&d=corporate)
- Droit de cité. (2021). Στο *Dictionnaire historique de la Suisse (DHS)*. Ανακτήθηκε από: [Droit de cité \(hls-dhs-dss.ch\)](https://hls-dhs-dss.ch/Droit%20de%20cit%C3%A9)
- *Encyclopédie et dictionnaire français Larousse*. Ανακτήθηκε από: [Larousse.fr : encyclopédie et dictionnaires gratuits en ligne](https://www.larousse.fr/encyclopedie)
- Federalism. (2024) Στο *Confédération suisse*. Ανακτήθηκε από: [Federalism \(admin.ch\)](https://www.confederation-suisse.ch/federalism)
- Initiative populaire fédérale « Contre les rémunérations abusives » (RO 2013 1303). Στο *Fedlex. La plateforme de publication du droit fédéral*. Ανακτήθηκε από: [RO 2013 1303 - Initiative populaire fédérale «Co... | Fedlex \(admin.ch\)](https://www.fedlex.admin.ch/affaires/index.html?affaires=1&id=1303)
- Lieu d'origine et droit de cité (2024). Στο *Ville de Genève*. Ανακτήθηκε από: [Lieu d'origine et droit de cité | Ville de Genève - Site officiel \(geneve.ch\)](https://www.ville-ge.ch/fr/lieu-dorigine-et-droit-de-cite)

- Nationalité suisse (2023). Στο *Wikipédia*. Ανακτήθηκε από: [Nationalité suisse — Wikipédia \(wikipedia.org\)](https://fr.wikipedia.org/wiki/Nationalit%C3%A9_suisse)
- Ιωάννης Καποδίστριας στη Ζυρίχη (2024) Στο Kapodistrias.info. Ανακτήθηκε από: [1814 \(kapodistrias.info\)](https://www.kapodistrias.info/1814)
- Ο Καποδίστριας, πρωταγωνιστής με κομβικό ρόλο στην ιστορία της Ελβετίας (1813-1815). (2013). *Μουσείο της πόλης των Αθηνών*. Ανακτήθηκε από: <https://www.mfa.gr/switzerland/images/stories/bern/2015/Kapo.pdf>